

Ponad 100 uwag ZPP do Krajowego Planu Energii i Klimatu (KPEiK)

- Krajowy Plan Energii i Klimatu powinien być dokumentem strategicznym, mającym określić zasady i uwarunkowania transformacji klimatycznej. W dzisiejszym kształcie to dokument doraźny.
- ZPP docenia próbę urealnienia wskaźników na 2030 względem planów zakładanych w 2019. Propozycja projektu KPEiK jest dla dialogu rządu z pracodawcami krokiem naprzód, natomiast potrzebujemy omówienia uwag pracodawców z ministerstwem i dużej konferencji uzgodnieniowej.
- Plan powinien zakładać usprawnienie i złagodzenie obostrzeń dla inwestycji w OZE. Bez tego nie da się osiągnąć zakładanych wskaźników mocy OZE i produkcji energii z tych źródeł.
- ZPP apeluje o zaplanowanie inwestycji w magazynowanie energii, takie, jak elektrownie szczytowo-pompowe, dla gromadzenia energii, w szczególności tej z OZE. Wyłączenia OZE, do których obecnie zmuszony jest operator systemu przesyłowego, stawiają pod znakiem zapytania opłacalność takich realizacji.
- Państwo powinno być gwarantem odbioru zielonej energii, która, certyfikowana, powinna w pierwszej kolejności być wykorzystywana do produkcji towarów na eksport, o niskim śladzie węglowym, co przyczyni się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki,
- Plan nie zakłada inwestycji w modernizację węglowych bloków 200MW, które uelastyczyłyby moce będące w dyspozycji systemu. Sugerujemy zaplanowanie takich inwestycji i ujęcie ich w Planie.
- Energetyka jądrowa jest opóźniona i nie będzie pracujących bloków w 2030 roku, więc plano do tego roku nie powinien brać jej pod uwagę. Ponadto, powinna pracować w podstawie systemu, a nie, jak wskazuje KPEiK, w szczycie. Plan powinien ująć prace nad ułatwieniem w procesie inwestycji jądrowych.
- Rola gazu jako paliwa przejściowego jest ujęta w KPEiK, co przyjmujemy z uznaniem.

Jest to dokument, który w zasadzie jest dość głęboką aktualizacją podobnego planu przedstawionego w 2019 roku. Jako przedstawiciele szeregu branż polskiego przemysłu, w tym przemysłu energochłonnego chcielibyśmy ustosunkować się do przedstawionych propozycji i założeń. Warto nadmienić, że KPEiK aktualizowany jest w 2024 roku a dotyczy lat 2025 – 2030, co czyni go planem doraźnym, a nie strategicznym.

Polskiemu systemowi energetycznemu, w szczególności ciepłownictwu, brakuje długoterminowej doktryny w oparciu o którą będziemy w stanie zmienić gospodarcze oblicze naszego przemysłu w sposób zrównoważony, unikając zbędnych napięć społecznych.

W związku z powyższym, w wyniku szerokich konsultacji w gronie członków ZPP powstało ponad 100 uwag, które zgłosiliśmy w ramach konsultacji KPEiK. Tabela uwag w załączonym dokumencie.

Co do zasady należy przyjąć założenia Planu za pozytywny zwrot w polityce energetycznej Państwa, z zastrzeżeniem, że wymaga on uszczegółowienia w wielu obszarach – tak, aby założenia bardziej przystawały do realiów i możliwości stwarzanych przez regulacje i warunki inwestycyjne.

Źródła odnawialne

Plan zakłada bardzo ambitne cele związane z redukcją gazów cieplarnianych **o ponad 50 % do 2030 roku**, co wydaje się założeniem bardzo trudnym do spełnienia w tak krótkim czasie. Musimy pamiętać o opóźnieniach inwestycyjnych związanych między innymi z – nowelizowaną właśnie – regulacją odległościową dot. energetyki wiatrowej. Jest to najtańszy segment energetyki (w szczególności biorąc pod uwagę koszty operacyjne), gdzie sam proces inwestycyjny nie powinien być dłuższy niż **3-4 lata**. Tymczasem w polskich warunkach, **trwa on 7 – 9 lat**, co powoduje, że następne farmy będą mogły powstać **nie wcześniej niż w 2031 roku**, więc nie mogą być uwzględniane w prezentowanym KPEiK.

Od paru lat apelujemy również o ułatwienia inwestycyjne na terenach pogórnich i przemysłowych, szczególnie dla fotowoltaiki, która jest tanim źródłem energetycznym, jak również jest bardzo prosta pod względem inwestycyjnym. Widzimy duży potencjał wzrostowy w obu tych źródłach – PV i energetyce wiatrowej, ale już po 2030 roku. **Chyba, że dynamiczny proces legislacyjny ułatwi inwestowanie, a Państwo będzie gwarantem odbioru zielonej energii.**

Brak gwarancji odbioru i częste wyłączenia szczególnie źródeł fotowoltaicznych to dzisiaj poważny problem inwestycyjny, konieczny do szybkiego rozwiązania. **Osobny problem to stabilizacja pracy źródeł odnawialnych** na poziomie pozwalającym maksymalne wykorzystanie tych źródeł, tak ,aby zaspokoić potrzeby polskiego przemysłu, szczególnie tego który większość swojej produkcji kieruje na rynki europejskie. Plan nie zakłada budowy dużych magazynów energii – takich, jak

elektrownie szczytowo-pompowe, i jest to zrozumiałe, bo to inwestycje trwające dalece więcej lat, niż horyzont KPEiK. Natomiast inwestycje takie jak elektrownie szczytowo-pompowe są najlepszą gwarancją odbioru energii ze źródeł OZE i o zaplanowanie takich inwestycji gorąco apeluje ZPP.

Magazynowanie energii

W projekcie na str. 12 wskazano na rolę magazynów energii jako istotnego segmentu całego systemu energetycznego, z czym się zgadzamy, z zastrzeżeniem, że magazyny energii nie produkują energii - jak napisano, a jedynie ją gromadzą do wykorzystania. Mogą mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju energetyki, pod warunkiem, że duże moce będą mogły być uwalniane przez znacznie dłuższy czas, niż jest to obecnie możliwe. Rozwój tych technologii musi iść w kierunku znacznego zwiększenia pojemności. Nie jest to przesądzone, czy uda się to osiągnąć nawet do 2040 w stopniu zadawalającym dla dużych mocy potrzebnych przemysłowi wytwórczemu.

Moce wytwórcze i prognozowane zapotrzebowanie na energię

Musimy mieć świadomość, że obecnie zużywamy około 170 terawatogodzin energii rocznie, z czego 60 % pochodzi z węgla. Reszta to źródła odnawialne i gaz. Można się spodziewać, że w 2030 roku będziemy potrzebować około 200 terawatogodzin, z czego źródła odnawialne zapewnią nam być może około 80 – 90 Terawatogodzin - i to tylko w przypadku, jeśli przyspieszymy inwestycje we wszystkie rodzaje wytwarzania zielonej energii. Podwojenie mocy zainstalowanej z około 30 GW do 60GW może spowodować taką produkcję, natomiast w obecnych realiach inwestycyjnych trudno sobie to wyobrazić do 2030 roku.

Nawet jeśli znacznie przyspieszymy te inwestycje, a w 2030 roku morskie farmy wiatrowe - przy 6 GW mocy zainstalowanej - będą w stanie dać nam około 26 – 28 TWh energii, to potrzebne co najmniej 10 – 15 GW dyspozycyjnej mocy zmiennej. Zwracamy tymczasem uwagę na fakt, że plan nie przewiduje uruchomienia programu rewitalizacji bloków 200. Przy ewentualnym dynamicznym rozwoju źródeł odnawialnych możemy mieć problem z bilansowaniem ich pracy – np. w czasie tzw. Dunkelflaute, czyli braku słońca i wiatru.

Plan zakłada produkcję energii w **2030 roku** na poziomie **200 terawatogodzin**, co prawdopodobnie pokryje zapotrzebowanie krajowe, ale **planowane na 2040 rok 300 Twh** to prawdopodobnie wymiar daleko przekraczający nasze potrzeby.

Odchodzenie od węgla a jego rola jako paliwa rezerwowego do 2040

W planie powinien naszym zdaniem znaleźć się dokładny program odchodzenia od węgla z perspektywą dla jednostek węglowych do 2040 roku, z określeniem ich roli po 2040 roku. Założenie, że już w **2030 roku** obniżymy zużycie węgla kamiennego do **22 mln ton** jest w naszej ocenie nierealne.

Bezpieczeństwo energetyczne kraju wymaga posiadania źródła rezerwowego, używanego wyłącznie w sytuacjach nadzwyczajnych, i taką rolę w przyszłości mogą pełnić nowoczesne nadkrytyczne bloki węglowe. Prawdopodobnie rozwój technologii magazynowania energii oraz uruchomienie zarówno elektrowni jądrowych jak i mniejszych jednostek nuklearnych czyli SMR pozwoli po 2040 roku na całkowite odejście od węgla, ale do tego czasu powinniśmy posiadać własne źródła rezerwowe.

Dystrybucja energii zielonej i ze źródeł kopalnych

Sugerujemy opracowanie i umieszczenie w Planie systemu dystrybucji energii z podziałem na energię odnawialną i z paliw kopalnych. Opracowanie takiego systemu pokaże prawdziwy obraz naszych możliwości dostaw zielonej energii dla przemysłu eksportującego towary na rynki europejskie.

Z kolei energię z paliw kopalnych możemy dostarczać tam, gdzie nie ma takich wymagań. Przy opracowywaniu takiego modelu dystrybucji należy pamiętać o ograniczonej dyspozycyjności źródeł odnawialnych i opracować system uzupełniania dostaw zielonej energii, tam gdzie będzie ona niezbędna. Pewnym rozwiązaniem w tym zakresie może być import zielonej energii, ale trzeba to przewidzieć i sprawdzić możliwości techniczne takiego importu.

Zakładana produkcja energii ze źródeł odnawialnych w **2030 roku to 108 TWh** przy 57 Gigawatach mocy zainstalowanej – pojawia się pytanie, czy nie jest to przeszacowanie możliwości inwestycyjnych w zakresie OZE.

Dynamiczny rozwój energetyki rozproszonej, a do tego segmentu zaliczamy większość źródeł odnawialnych, wymaga rozwoju sieci lokalnych i to zarówno średniego (30 i 15 Kv) jak i lokalnych sieci wysokiego napięcia 110 Kv. Takie

rodzaje sieci są w rękach Operatorów Sieci Dystrybucyjnych, których plany rozwojowe powinny być ujęte w KPEiK w sposób realistyczny i zintegrowany z rozwojem sieci przesyłowych PSE.

Chcielibyśmy raz jeszcze przypomnieć naszą propozycję dotyczącą komercjalizacji linii średnich i niskich napięć przy dominującym udziale Operatorów Sieci Dystrybucyjnych. **Modernizacja sieci lokalnych to warunek rozwoju nowoczesnej energetyki rozproszonej.**

Energetyka jądrowa

Jako ZPP konsekwentnie popieramy i promujemy uruchomienie energetyki jądrowej w Polsce – zdecydowanie potrzebujemy budowy standardowych, dużych bloków, warto również uwzględnić rolę małych reaktorów. Wprowadzie inwestycje w polski atom dotyczące energetyki to temat na lata 2030 – 2040, bowiem realne możliwości uruchomienia pierwszego bloku jądrowego zostały już przesunięte przez wykonawcę na lata 2037 – 2038, to jednak w Planie zakłada się że będzie to rok 2035.

Pozytywnie oceniamy zakładane w planie zawieszenie możliwości wykorzystania połączeń transgranicznych. To bardzo istotny element transformacji polskiej energetyki, umożliwiający naszej gospodarce uczestnictwo w unijnym rynku energii, co może się okazać kluczowe dla rozwoju całej gospodarki.

Załącznik:

Tabela uwag ZPP do KPEiK – 15.11.2024:

<https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2024/11/Uwagi-Zwiazku-Przedsiębiorców-i-Pracodawców-do-projektu-Krajowego-Planu-w-dziedzinie-Energii-i-Klimatu-do-2030-r.-w-ramach-konsultacji-publicznych-10-11.2024-r..pdf>